Aanwijzing voor de kandidaat

Als bij een vraag het gebruik van een hoofd- of kernconcept wordt gevraagd, dan gebruik je in het antwoord die elementen uit de omschrijving van het hoofd- of kernconcept die nodig zijn om de vraag juist te kunnen beantwoorden.

Opgave 1 Ontwikkelingssamenwerking met Rwanda

Bij deze opgave horen tekst 1 en figuur 1 uit het bronnenboekje.

Inleiding
Deze opgave heeft betrekking op een brief van de minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, mevrouw E. Ploumen van het kabinet-Rutte II (2012-heden). In deze brief doet minister Ploumen verslag van haar reis naar onder andere Rwanda in februari 2013.

Gebruik tekst 1.
Het Nederlandse buitenlandbeleid wordt vaak gekarakteriseerd als dat van dominees en koopmannen.

2p **1** Leg uit dat in het buitenlandbeleid van Ploumen met betrekking tot Rwanda zowel de rol van de dominee als die van de koopman te herkennen is. Gebruik per rol een voorbeeld uit tekst 1.

Er zijn verschillende scenario's over de verhouding tussen de rol van dominee en de rol van koopman in het buitenlandbeleid. De rol van dominee en de rol van koopman kunnen elkaar in de internationale betrekkingen versterken of juist belemmeren.

2p **2** Geef een uitleg van beide scenario's en licht deze toe aan de hand van de relatie tussen Nederland en Rwanda.

Bekijk figuur 1.

2p **3**
– Beredeneer of de representativiteit op het gebied van ontwikkelingssamenwerking voor de VVD hoog of laag is.
Gebruik in je antwoord figuur 1.
– Noem een uitgangspunt van de VVD dat overeenkomt met het standpunt van de VVD over bezuinigen op ontwikkelingssamenwerking.

2p **4**
– Beredeneer of de representativiteit op het gebied van ontwikkelingssamenwerking voor GroenLinks (GL in figuur 1) hoog of laag is.
Gebruik in je antwoord figuur 1.
– Noem een uitgangspunt van GroenLinks dat overeenkomt met het standpunt van GroenLinks over bezuinigen op ontwikkelingssamenwerking.

Opgave 1 Ontwikkelingssamenwerking met Rwanda

tekst 1

Brief van de minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal Den Haag, 1 maart 2013

Rwanda
(…) Het land is hard op weg de Millenniumdoelen[1)] te bereiken, de economische groei bedraagt meer dan 8 procent, het centrale gezag kan leunen op een functionerende institutionele basis en op een gedisciplineerd leger. Dit neemt niet weg dat het Rwandese bewind zorgwekkende schaduwkanten heeft, zoals de inmenging in oostelijk Congo en de beperkte ruimte voor oppositiebewegingen, journalisten en mensenrechtenverdedigers in Rwanda.

Ik sprak in Kigali ook met mensenrechtenverdedigers, leden van oppositiepartijen en van het maatschappelijk middenveld. Deze geven een somber beeld van de civiele vrijheden in het land. In de praktijk is de democratische ruimte gering, al is onlangs een mediawet aangenomen die het toezicht op de media van de staat verlegt naar een zelfregulerend orgaan. Een positieve ontwikkeling, (…) Ik heb mijn zorgen over de civiele vrijheden in Rwanda ook geuit in mijn gesprek met de president en met de minister van Justitie. Kagame meende dat democratisering hand in hand moet gaan met armoedebestrijding. Met de genocide als achtergrond is de voorzichtigheid van de Rwandese regering begrijpelijk, maar een versneld loslaten van de controle op de samenleving zou haar geloofwaardigheid versterken.

In Rwanda bezocht ik een filiaal van de Banque Populaire du Rwanda waar Rabobank een 35 procent aandeel in heeft. Door de steun van Rabo Development hebben veel meer mensen op het platteland toegang tot een bankrekening. (…) Een ander voorbeeld waarbij ontwikkelingssamenwerking en Nederlands bedrijfsleven samenkomen kwam naar voren tijdens mijn bezoek aan Heineken-dochter Bralirwa in Rwanda. Lange tijd kocht het bedrijf mais in het buitenland, maar het wil nu lokaal inkopen met hulp van het PSI-programma. (Het Private Sector Investeringsprogramma (PSI) is een subsidieprogramma gericht op de ondersteuning van vernieuwende investeringsprojecten in ontwikkelingslanden.) In Kigali tekende ik voorts een luchtvaartovereenkomst tussen Nederland en Rwanda voor de directe lijnverbinding Amsterdam-Kigali van Air France-KLM. Illustratief voor de toenemende handelskansen: KLM vliegt over een paar maanden zeven dagen per week op Kigali. Ik ben dan ook voornemens te bezien of een handelsmissie naar Rwanda kan worden georganiseerd.

bron: Brief van de minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, mevrouw E. Ploumen, aan de Voorzitter van de Tweede Kamer, 1 maart 2013

noot 1 De Millennium Ontwikkelingsdoelen (Millennium Development Goals) zijn 8 concrete en meetbare doelstellingen om de wereldwijde armoede te bestrijden. De Millenniumdoelen moeten in 2015 zijn gehaald.

figuur 1

Opvattingen van kiezers

Op ontwikkelingssamenwerking mag worden bezuinigd
% (helemaal) mee eens, per partij

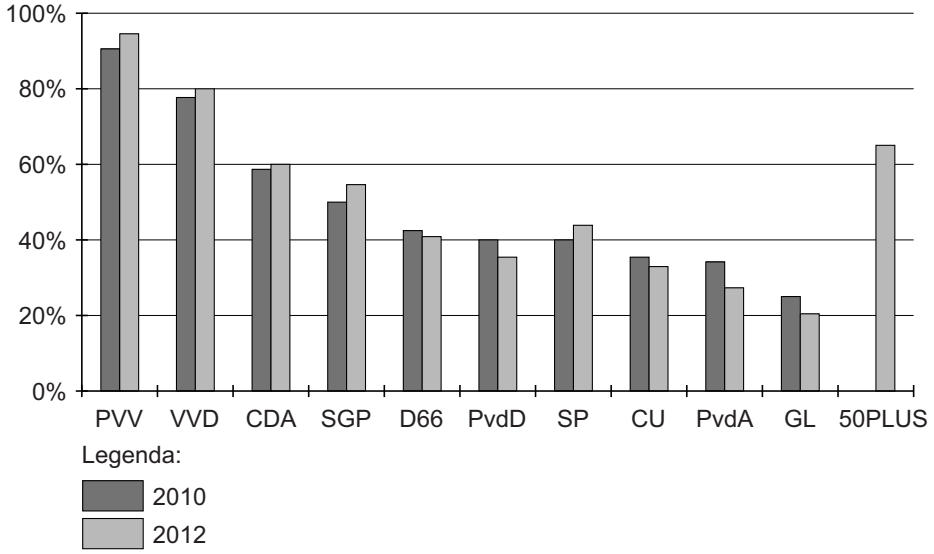

bron: www.trouw.nl van 23 augustus 2012

Opgave 2 De ontwikkeling van tafelmanieren als voorbeeld van het civilisatieproces

Bij deze opgave hoort tekst 2 uit het bronnenboekje.

Lees tekst 2.
In tekst 2 wordt de ontwikkeling van tafelmanieren beschreven.

2p **5** Leg uit dat de ontwikkeling van tafelmanieren een vorm is van institutionalisering.

Gebruik tekst 2.

5p **6** **a** Wat is de oorzaak van het civilisatieproces?

b Beschrijf twee kenmerken van het civilisatieproces en verwijs per kenmerk naar een voorbeeld uit tekst 2.

c Beschrijf wat het civilisatieproces voor gevolg heeft gehad voor de wijze waarop in de moderne samenleving socialisatie plaatsvindt.

Opgave 2 De ontwikkeling van tafelmanieren als voorbeeld van het civilisatieproces

tekst 2

Tafelmanieren

Norbert Elias beschrijft in het boek *Het civilisatieproces* onder andere de ontwikkeling van tafelmanieren. Hij heeft hiertoe vele manierenboeken bestudeerd (zowel uit de middeleeuwen als later), die vooral gericht waren op mensen die deel uitmaakten van hoofse kringen rond grote heersers. De serie over tafelmanieren laat zien dat mensen aan feodale hoven met hun vingers aten en daarbij het voedsel sneden met hun eigen mes dat of dolk die ze voor van alles gebruikten. Het voornaamste verbod op het gebruik van het mes was er niet mee te wijzen, niet naar anderen noch op zichzelf door er bijvoorbeeld zijn tanden mee te reinigen. Iedereen at uit een gemeenschappelijke schotel en gebruikte een gemeenschappelijke lepel om voedsel op een snee brood te leggen. Lezers kregen het advies om zich niet als varkens op de schotel te storten, om geen voedsel waarvan men al gegeten had weer in de gemeenschappelijke saus te dopen en om geen smakelijk hapje uit de eigen mond te halen en een tafelgenoot aanbieden het in diens mond te steken. De disgenoten behoorden niet te snuiven aan tafel noch hun neus te snuiten in het tafelkleed (want dat was er om vette vingers aan af te vegen) of in hun hand. Dit soort adviezen werd de hele middeleeuwen door telkens herhaald.

Vanaf ongeveer de zestiende eeuw geraken de regiems van manieren en emoties in een periode van voortdurende verandering. (…) In de zestiende eeuw werd de vork ingevoerd als een gepast deel van het tafelbestek, (…). Pas tegen het midden van de achttiende eeuw waren borden, messen, vorken, lepels en servetten voor elke gast en ook zakdoeken voor de leden van de hoofse klasse min of meer onontbeerlijke gebruiksartikelen geworden. (…)

naar: C. Wouters, Informalisering. Manieren en emoties sinds 1890. 2008

Opgave 3 Veranderingen van de positie van vrouwen

Bij deze opgave horen tabel 1 en 2 uit het bronnenboekje.

Inleiding
De positie van vrouwen is in veel landen op verschillende maatschappelijke terreinen de laatste decennia sterk verbeterd. Jaarlijks meet het World Economic Forum met de Global Gender Gap Index de verschillen tussen vrouwen en mannen op een aantal maatschappelijke terreinen in heel de wereld. Zie tabel 1.
Tabel 2 maakt inzichtelijk hoe vrouwen in de Tweede Kamer zijn vertegenwoordigd vanaf 1956.

Gebruik tabel 1.

2p **7** Beredeneer of het verschil in score op terrein van onderwijs en op het terrein van economische participatie overeenkomt of strijdig is met het model van de individualistische prestatiesamenleving. Betrek in je antwoord de meritocratische gedachte die ten grondslag ligt aan het model van de individualistische prestatiesamenleving.

Verschillende sociaalwetenschappelijke benaderingen zullen elk een andere verklaring geven voor het achterblijven van de economische participatie van vrouwen in Nederland.

2p **8**
– Welke verklaring geeft de constructivistische benadering voor ongelijkheid tussen mannen en vrouwen?
– Geef een voorbeeld van een constructivistische verklaring van het achterblijven van de economische participatie van vrouwen.

2p **9**
– Welke verklaring geeft de marxistische benadering voor ongelijkheid tussen mannen en vrouwen?
– Geef een voorbeeld van een marxistische verklaring van het achterblijven van de economische participatie van vrouwen.

Bekijk tabel 2.
Tabel 2 kun je in verband brengen met verschillende maatschappelijke vraagstukken. Deze vraagstukken kunnen met behulp van de hoofd- en kernconcepten van maatschappijwetenschappen beschreven worden.

4p **10** Leg uit dat je tabel 2 in verband kunt brengen met:
– een bindingsvraagstuk,
– een verhoudingsvraagstuk,
– een vormingsvraagstuk en
– een veranderingsvraagstuk.
Gebruik in je uitleg bij elk vraagstuk een politicologisch kernconcept.

Tot en met 2012 kon de Staatkundig Gereformeerde Partij (SGP) in Nederland nog vrouwen in politieke functies weigeren. De Nederlandse overheid moest in 2013 door een vonnis van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) de SGP dwingen vrouwen toegang te verlenen tot het bekleden van politieke functies.
Dit voorbeeld laat zien dat het EHRM belangrijk is geworden voor de Nederlandse politiek en de politiek van ander Europese landen.

2p **11** Verklaar de toename van de invloed van het EHRM met behulp van twee kernconcepten behorende bij het hoofdconcept verandering.

Opgave 3 Veranderingen van de positie van vrouwen

tabel 1

Global Gender Gap Index 2012

	totaal	economische participatie		onderwijs		politieke positie	
land	**rang**	**rang**	**score**	**rang**	**score**	**rang**	**score**
IJsland	1	27	0,7540	1	1,0000	1	0,7325
Finland	2	14	0,7847	1	1,0000	2	0,6162
Noorwegen	3	4	0,8300	1	1,0000	3	0,5616
(…)							
Nederland	11	24	0,7578	1	1,0000	16	0,3362

naar: World Economic Forum, WEForum.org (vertaald)

Toelichting bij tabel 1
Bij een score van 1,000 is er sprake van volledige gelijkheid tussen mannen en vrouwen op een bepaald terrein: economische participatie, onderwijs en politieke positie. Hoe hoger het cijfer en hoe dichter bij de 1, hoe meer gelijkheid er is tussen mannen en vrouwen op een bepaald terrein.
Merk op dat het mogelijk is dat als mannen en vrouwen op een bepaald gebied gelijk zijn, meerdere landen de score 1,000 delen.

tabel 2

Vrouwen in de Tweede Kamer, bij verkiezingen 1956-2012

jaartal	percentage
1956	8,7%
1959	9,3%
1963	10,0%
1967	8,0%
1971	8,0%
1972	9,3%
1977	14,0%
1981	14,7%
1982	16,7%

jaartal	percentage
1986	20,0%
1989	25,0%
1994	32,0%
1998	36,6%
2002	34,7%
2003	36,7%
2006	36,0%
2010	40,7%
2012	38,7%

naar: www.vrouwenbelangen.nl/vrouwen-en-politiek, 13 november 2012

Opgave 4 Nederland en de monarchie

Bij deze opgave horen de tabellen 3 en 4 en de teksten 3 tot en met 5 uit het bronnenboekje.

Inleiding
Op 30 april 2013 volgde prins Willem-Alexander koningin Beatrix op. De troonswisseling vond plaats tweehonderd jaar nadat Willem I uit het huis Oranje-Nassau de titel soeverein vorst der Verenigde Nederlanden aanvaardde. Mede naar aanleiding van de troonswisseling werd in de media veel aandacht besteed aan de rol van het koningshuis in onze samenleving.

Gebruik tabel 3 en 4.

2p **12** Beargumenteer op grond van tabel 3 en 4 of de legitimiteit van de (constitutionele) monarchie in Nederland groot of klein is.

Gebruik tekst 3 en 4.
De troonswisseling heeft de discussie over de rol van het koningschap in de samenleving aangezwengeld. In tekst 3 wordt de verwachting uitgesproken dat koning Willem-Alexander zich vooral zal profileren als ‘koning van alle Nederlanders’. In tekst 4 wordt gesproken over een maatschappelijk en sociaal ingevuld koningschap. Het op deze wijze invullen van het koningschap komt grotendeels overeen met wat wel het ceremonieel koningschap wordt genoemd.

2p **13** Beargumenteer op grond van gegevens uit tekst 3 of het ceremonieel koningschap democratisering van het politiek stelsel zal bevorderen of niet.

2p **14** Beargumenteer op grond van gegevens uit tekst 4 of het ceremonieel koningschap de sociale cohesie zal versterken of verzwakken.

2p **15** Beargumenteer op grond van gegevens uit tekst 3 en 4 of het ceremonieel koningschap het gezag van de koning zal versterken of verzwakken.

1p **16** Beredeneer dat het koningschap een politieke institutie is.

Lees tekst 5.
In de tekst staat dat Nederland in 1813 een eenheidsstaat was, maar nog geen natie (regels 12-14).

4p **17** Beredeneer met behulp van gegevens uit tekst 5 dat er ten tijde van het ontstaan van het Nederlands Koninkrijk wel sprake was van staatsvorming maar nog niet van natievorming. Gebruik in je antwoord het kernconcept staatsvorming en het begrip natievorming.

Nederland was in de eerste helft van de 19e eeuw nog geen natie. Volgens veel wetenschappers zijn naties en nationale identiteiten moderne verschijnselen.

3p **18** – Welke opvatting over natievorming hebben wetenschappers van de modernistische benadering?
– Geef twee voorbeelden van natievorming volgens de modernistische benadering.

Opgave 4 Nederland en de monarchie

tabel 3

Onderzoek onder Nederlanders

Nederland is een koninkrijk met de koningin als staatshoofd. Wat is volgens u het beste: dat Nederland een monarchie blijft of dat het een republiek wordt met een gekozen president als staatshoofd?

	2009	2010	sept. 2011
Nederland moet monarchie blijven	77%	72%	73%
Nederland moet republiek worden	13%	16%	18%
weet niet / geen mening	10%	12%	9%

naar: Rapport Monarchiedebat 2011, 3 oktober 2011

tabel 4

Onderzoek onder Nederlanders

In hoeverre bent u tevreden over hoe het op dit moment in Nederland gesteld is met de onderstaande onderwerpen? Cijfer tussen 1 en 10.

het koningshuis	5,9
verkeer en vervoer	5,5
wonen	5,3
natuur en milieu	5,3
internationale samenwerking	5,2
de democratie	5,2
onderwijs	5,2
veiligheid	5,1
de strijd tegen terreur	5,0
de media	4,9
levensbeschouwing en zingeving	4,8
rechtssysteem	4,8
zorg	4,3
sociale zekerheid	4,3
de wijze waarop mensen met elkaar omgaan	4,3
normen en waarden	4,2
integratie	4,0
de overheid	3,9
de economische situatie	3,7
de politiek	3,5

bron: www.motivaction.nl, Koningshuis-onderzoek Trouw, Amsterdam, april 2013

tekst 3

Koning van alle Nederlanders

Koning Willem-Alexander wordt vandaag in de Nieuwe Kerk in Amsterdam ingehuldigd als het nieuwe staatshoofd van Nederland, maar in de praktijk zal hij zich vooral profileren als 'hoofd van de natie', populair gezegd als 'koning van alle Nederlanders'.
Al tien jaar geleden werd in gesprekken dicht bij de troon vastgesteld dat deze functie in de moderne, pluriforme samenleving steeds belangrijker wordt. Meer dan aan de, grotendeels verborgen, rol in staatszaken, moet aan het zichtbare optreden het gezag van het koningschap worden ontleend, was een van de conclusies.
(…)
De missie van Willem-Alexander – samenbinden, vertegenwoordigen, aanmoedigen – sluit bij deze zienswijze aan. Hij heeft de rechten die behoorden bij de klassieke staatstaken van de constitutionele koning – het recht te worden geraadpleegd en het recht te waarschuwen – naar het tweede plan verwezen.
(…)

bron: www.trouw.nl, 30 april 2013

tekst 4

Politici en bestuurders steunen sociaal koningschap

Bijna driekwart van bestuurlijk Nederland (71 procent) staat achter de monarchie; voor 24 procent mag die worden afgeschaft. Dat blijkt uit een enquête van Overheid in Nederland onder landelijke, regionale en lokale bestuurders in opdracht van NRC Handelsblad. 3.259 raadsleden, Statenleden, waterschapsbestuurders, gedeputeerden, burgemeesters en andere bestuurders deden hieraan mee. Dat is 26 procent van bestuurlijk Nederland. Er blijkt de nodige steun te bestaan voor een maatschappelijk en sociaal ingevuld koningschap. Geënquêteerden verwijzen naar het gevoel van eenheid, gemeenschappelijkheid en het bevorderen van onderling respect dat zij met de monarchie associëren (…).

bron: archief.nrc.nl, 16 april 2013

tekst 5

1813 Terugkeer van de Oranjes

Nederland viert vanaf november 2013 het 200-jarig bestaan van het koninkrijk. Trouw blikt een jaar lang wekelijks vooruit. Wat verenigde de Nederlanders de afgelopen twee eeuwen en wat dreef ze uiteen? Vandaag de eerste aflevering: Willem I arriveert in Scheveningen.
(…)
Op 2 december 1813 werd Willem in Amsterdam ingehuldigd als soeverein vorst.

(…) Nederland was dan wel een eenheidsstaat, maar daarmee nog geen natie. Katholieken voelden zich op zijn best ongemakkelijk bij een protestants gekleurde ontstaansgeschiedenis. In de zuidelijke Nederlanden was de door Kemper gememoreerde ‘buitenlandse overheersching’ altijd doorgegaan. Steden en gewesten hoopten in elk geval een deel van hun oude invloed te heroveren.
(…)

Een jaar lang ‘Twee eeuwen Nederland’
Tienduizenden vierkante kilometers land tussen Kortrijk en Groningen, Luxemburg en Den Helder vielen na de tijd van Napoleon toe aan een Oranje, koning Willem I. Dat kwam vooral omdat de grote mogendheden elkaar het gebied niet gunden.
(…)

bron: www.trouw.nl, 14 november 2012

Opgave 5 Zal armoede in de wereld snel verdwijnen?

Bij deze opgave hoort tekst 6 uit het bronnenboekje.

Inleiding
De economische crisis heeft veel landen in de wereld geraakt. Volgens de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) is de inkomensongelijkheid in veel landen toegenomen, waarbij de rijkste 10% van de bevolking 9,5 keer zo veel verdient als de armste 10%. Deze ongelijkheid zal in de toekomst blijven toenemen.
Kishore Mahbubani uit Singapore is positiever en verwacht dat de wereld afstevent op een nieuwe beschaving, waarin de middenklasse groeit. In tekst 6 lees je een gedeelte van een interview met hem. Hij vraagt zich af waarom het Westen zo pessimistisch is. Hij is ervan overtuigd dat de armoede in de wereld zal verdwijnen.

Lees de regels 1 tot en met 71 van tekst 6.
Er zijn twee groepen theorieën die uitspraken doen over de verschillen tussen arm en rijk binnen (ontwikkelings)landen en over de verschillen in ontwikkeling tussen rijke landen en ontwikkelingslanden. Deze groepen theorieën zijn: evolutionistische theorieën en afhankelijkheidstheorieën. Mahbubani is optimistisch over de toekomst in de wereld: de armoede zal wereldwijd sneller verdwijnen dan gedacht.

2p **19** Leg uit met welke groep theorieën de voorspelling van Mahbubani in tekst 6 overeenkomt, met de evolutionistische theorieën of met de afhankelijkheidstheorieën.
Gebruik in je antwoord gegevens uit de regels 1 tot en met 71 van tekst 6 en de beschrijving van de gekozen groep theorieën.

Gebruik de regels 1 tot en met 97 van tekst 6.
Er bestaan verschillende groepen theorieën die het gedrag van staten ten opzichte van elkaar beschrijven en verklaren, onder andere liberale en realistische theorieën.

4p **20** Leg uit met welke groep theorieën de uitspraken van Mahbubani in de regels 1 tot en met 97 van tekst 6 overeenkomt, met de liberale of met de realistische theorieën.
Gebruik in je antwoord gegevens uit het tekstgedeelte en twee kenmerken van liberale of realistische theorieën.

De machtsverhoudingen die er tussen staten bestaan kunnen op verschillende manieren beschreven worden. Eén van de manieren is de besluitvormingsmethode.
In de regels 98 tot en met 143 van tekst 6 zijn twee andere methoden te herkennen om de machtsverhoudingen tussen staten te beschrijven.

4p **21** Leg uit welke twee andere methoden te herkennen zijn in de regels 98 tot en met 143 van tekst 6.
Verwijs per methode naar gegevens uit dit tekstgedeelte.

Opgave 5 Zal armoede in de wereld snel verdwijnen?

tekst 6

‘Wees optimistisch: de middenklasse groeit snel’

De somberheid in het Westen over de crisis is onzin. Armoede in de wereld verdwijnt sneller dan gedacht.

De wereld, althans het westerse deel, is in mineur. Het worstelt met een van de zwaarste economische crises sinds de Tweede Wereldoorlog, vreest moslimextremisme, voelt de dreiging van terrorisme en kernwapens. Aan Kishore Mahbubani (1948), voormalig VN-ambassadeur van Singapore en decaan van de Lee Kuan Yew School of Public Policy, is die somberheid niet besteed. In zijn nieuwste boek *Naar één wereld* is hij opvallend optimistisch. Volgens de hoogleraar (…) stevent de mensheid af op een nieuwe mondiale beschaving. Daarin zullen landen vreedzaam samenleven en burgers een behoorlijk bestaan kunnen opbouwen.

Vanwaar dat vertrouwen in de toekomst?

“Voor 88 procent van de wereld – 12 procent van de wereldbevolking woont in het Westen – waren de afgelopen dertig jaar de beste jaren in twee eeuwen. De 1,3 miljard Chinezen hebben geen betere jaren gekend dan de laatste decennia. Ook India heeft verbazingwekkende economische groei doorgemaakt.”

“Grote oorlogen tussen staten zijn een uitstervend fenomeen. Terrorisme heeft dramatische effecten - de bommen in Boston jagen schrik aan - maar het aantal doden is beperkt. Het aantal slachtoffers van allerlei soorten geweld neemt af.” “De doelstelling van de Verenigde Naties om de armoede in de wereld voor 2015 te halveren zal worden overtroffen. Overal wordt de middenklasse groter. In Azië behoren 500 miljoen mensen tot de middenklasse. In 2020 is dat aantal gestegen tot 1,7 miljard. Dat is een enorme verheffing van een substantieel deel van de mensheid. Daarom vraag ik mij af: waarom is het Westen zo pessimistisch?”

In uw boek omschrijft u de vooruitgang als ‘een roltrap van de rede’. Zit de geschiedenis in een opgaande lijn?

“Ik geloof niet dat er een rechte lijn omhoog is. Er zijn crises, inzinkingen. Maar de wereld wordt beter omdat er overeenstemming ontstaat over gedeelde normen. We accepteren de moderne wetenschap. Mensen worden redelijker in het oplossen van problemen. Steeds meer samenlevingen geloven in de vrijemarkteconomie. Steeds meer landen raken verweven in een web van internationale organisaties. Het sociale contract tussen degene die regeert en degene die wordt geregeerd is veranderd. Mubarak dacht dat hij Egypte eeuwig kon besturen. Zie wat er met hem is gebeurd.”

(…)

Volgens u groeien landen naar elkaar toe. Maar er ontstaan telkens nieuwe spanningsvelden. Neem de relatie tussen China en zijn buurlanden, de kloof tussen het Westen en de islamitische wereld. Ook in Europa nemen de tegenstellingen toe. Dat kunt u toch niet negeren?

(…) “Er zijn mondiale tegenstellingen, waaronder die tussen de VS en China, tussen de islam en het Westen, tussen het Westen en ‘de rest’, tussen mondiale en nationale belangen. Die zullen niet in een dag verdwijnen. Maar ik vertrouw erop dat ze in de meeste gevallen niet leiden tot grote conflicten. De Europese Unie is een verbazingwekkend instituut. De kans dat er oorlog uitbreekt tussen Europese staten is nihil. Dat is een prestatie die de Europese landen vanzelfsprekend vinden, maar die een inspiratie vormt voor de rest van de wereld.”

(…)

Blijft het feit dat u hard oordeelt over het Westen. Waarom?

“Omdat het Westen de wereld nog altijd domineert, zonder dat toe te geven. Het is nog steeds regel dat het hoofd van het IMF een Europeaan moet zijn en het hoofd van de Wereldbank een Amerikaan. Bij de G20 werd in 2009 gezegd dat die organisaties moesten worden geleid door personen die op hun verdiensten worden beoordeeld. Wat gebeurde er toen Strauss-Kahn in moeilijkheden kwam? Meteen werd een Fransman vervangen door een Franse vrouw. Het Westen heeft 12 procent van de wereldbevolking en 60 procent van de permanente zetels in de Veiligheidsraad. Dat is absurd. Dat weerspiegelt de wereld zoals die was in 1945. Dat moet het Westen opgeven.”

Hoelang blijven de VS politiek en militair nummer één nadat ze hun economische koppositie zijn kwijtgeraakt?

“De VS zullen hun toppositie in de mondiale economie verliezen in 2017. China heeft van de Sovjet-Unie geleerd dat je in moeilijkheden komt als je een sterk leger en een zwakke economie hebt. Een sterke economie is belangrijker dan een sterk leger.”

“Het was absurd dat Amerika na de Koude Oorlog meer uitgaf aan defensie dan de rest van de wereld bij elkaar. Die arrogantie leidde tot de invasie in Irak. George Bush heeft een grote bijdrage geleverd aan de wereldvrede door te laten zien dat zelfs een land dat zoveel uitgeeft aan defensie niet in staat was de bezetting van een klein land als Irak tot een succes te maken. China en India hebben daaruit hun les getrokken.”

bron: de Volkskrant, 27 april 2013

Opgave 6 Onderzoek naar gemengde scholen

Bij deze opgave horen tekst 7 en 8 van het bronnenboekje.

Inleiding
In het voorjaar van 2011 besloot het kabinet-Rutte I geen beleid meer te ondersteunen dat het mengen van allochtone en autochtone leerlingen op scholen stimuleert. Aanleiding vormde onderzoek waaruit bleek dat een gemengde school weinig tot geen extra effect heeft op de prestaties van leerlingen. In tekst 7 wordt dit onderzoek van onderwijssocioloog Jaap Dronkers besproken.
Gemengde scholen leiden dan wel niet tot betere prestaties, maar ze bevorderen wel de integratie, blijkt uit een onderzoek van socioloog Tobias Stark (zie tekst 8). Stark zegt dat onderwijs niet alleen gaat om het overbrengen van kennis, maar ook om het opvoeden van leerlingen tot volwaardige burgers. En precies dat gebeurt op gemengde scholen, zo laat Starks onderzoek zien.

Gebruik tekst 7.
Het onderzoek van Dronkers is door verschillende personen bekritiseerd.
2p **22** Formuleer twee mogelijke punten van kritiek op het onderzoek van Dronkers in tekst 7.
Ga daarbij in op eisen die aan sociaalwetenschappelijk onderzoek worden gesteld.

Gebruik tekst 8.
2p **23** – Formuleer een hypothese die in het onderzoek van Stark is getoetst.
– Wat is de onafhankelijke variabele en wat is de afhankelijke variabele van deze hypothese?

Lees de regels 32 tot en met 39 van tekst 8.
Stark wijst op het maatschappelijk belang van zijn onderzoeksresultaten.
4p **24** Beargumenteer waarom de onderzoeksresultaten van Stark van maatschappelijk belang zijn.
Gebruik in je antwoord twee sociologische kernconcepten.

Opgave 6 Onderzoek naar gemengde scholen

tekst 7

Prestaties slechter op gemengde school

Gemengde scholen zijn niet bevorderlijk voor de onderwijsprestaties, althans in het voortgezet onderwijs. Scholen met bijvoorbeeld alleen maar leerlingen uit islamitische landen of alleen maar autochtone kinderen scoren beter.
Die conclusie trekt onderwijssocioloog Jaap Dronkers uit onderzoek naar de leesprestaties van vijftienjarige leerlingen in verschillende landen. De uitkomsten maakte hij gisteren bekend in een rede bij zijn aantreden als hoogleraar internationaal onderwijsonderzoek aan de Universiteit Maastricht.
Dronkers gebruikte internationaal vergelijkende tests uit vijftien westerse landen op het gebied van leesvaardigheid. Prestaties van Nederlandse leerlingen werden niet in het onderzoek betrokken. Daarvoor ontbraken de benodigde gegevens.
(…)
Wie onderwijsprestaties wil verbeteren, moet volgens Dronkers niet streven naar diversiteit. Op grond van zijn onderzoek is er weinig bezwaar te maken tegen volledig witte scholen, en evenmin tegen islamitische scholen.
Desondanks neemt Dronkers zelf geen standpunt in over gemengde scholen. (…) Er moet volgens Dronkers een ‘politieke keuze’ gemaakt worden: voor betere integratie of betere onderwijsprestaties.

naar: www.trouw.nl, 18 juni 2010

tekst 8

Dissertatie Tobias Stark: Gemengde scholen bevorderen integratie. Kabinetsbeleid eenzijdig.

Het mengen van autochtone en allochtone leerlingen draagt niet bij aan hun leerprestaties, zegt het kabinet. Projecten die gemengde scholen moeten stimuleren worden daarom niet langer ondersteund. Een gemiste kans, zo laat onderzoek van socioloog Tobias Stark zien. Want op gemengde scholen kunnen leerlingen een positieve houding krijgen ten opzichte van andere bevolkingsgroepen. “De leerprestaties mogen dan gelijk blijven, maar gemengde scholen bevorderen de integratie wel degelijk,” aldus Stark. Hij promoveerde 8 september 2011 aan de Rijksuniversiteit Groningen.

Individuele ervaringen

Voor zijn onderzoek ondervroeg Stark meer dan 2000 leerlingen op zo’n 40 scholen in Arnhem. Een deel van de leerlingen werd van groep 7 tot in de brugklas gevolgd. Uit het onderzoek blijkt dat op gemengde scholen positieve relaties kunnen ontstaan tussen leerlingen van verschillende herkomst. Op de positieve ervaringen met individuele klasgenoten baseren de leerlingen hun mening over de etnische groep van de klasgenoot, zo blijkt. Leerlingen in gemengde klassen die positief omgaan met klasgenoten van andere groepen, hadden later in het schooljaar ook een positiever beeld van de etnische groep van de klasgenoten in zijn geheel. Volgens Stark is dit van belang voor de samenleving. (…)

bron: www.rug.nl, september 2011